6 SIVISTYSTOIMI 2022

Sivistystoimi pyrkii takamaan opetuksen hyvän laadun ja koulumaiset opetustilat oppilaille ja henkilökunnalle. Kunta vastaa itse esi-, perus- ja lukiokoulutuksesta. Kunta on mukana Järviseudun koulutuskuntayhtymässä, joka järjestää ammatillista koulutusta. Kunnassa tarjotaan aamu- ja iltapäivätoimintaa kaikille 1.-2. -luokkalaisille, jotka sitä tarvitsevat. Sen yhteydessä kouluilla järjestetään myös esikoululaisten hoito koulupäivinä.

Sivistystoimi vastaa perusopetuksen arvioinnista Opetushallituksen suosittelemien laatukriteereiden avulla. Arvioinnin pohjalta valitaan joka lukuvuosi 2 – 3 koko koulutoimen kehittämiskohdetta ja koulut valitsevat niiden lisäksi tarvittaessa koulukohtaiset kehittämiskohteet. Viime vuodet pääpaino on ollut uuden koulun suunnittelussa sekä käyttöönotossa ja uuden toimintakulttuurin luomisessa.

Sivistystoimeen kuuluu myös kirjaston ylläpitäminen. Kirjastoautopalvelut on lakkautettu syksyllä 2020. Kirjasto on oleellinen osa viihtyisää ja palvelevaa kuntaa. Omatoimikirjasto lisää kuntalaisten palveluita.

Vapaa-aikatoimi pitää sisällään liikunta-, kulttuuri- ja nuorisopalvelut. Vapaa-aikatoimi on aktiivisesti mukana uuden liikuntahallin rakennusprojektissa; liikuntahallin käyttöönotto on elokuussa 2022.

Sivistystoimi toimii aktiivisesti niin lähialueiden kuin muiden kansallisten toimijoiden kanssa yhteisöllisessä, toiminnallisessa ja kehittävässä yhteistyössä. Kunnan strategiassa sivistystoimi vastaa pitkälti hyvinvointipalveluista ja niiden laadusta. Erityisesti vapaa-aikatoimi on ottanut vastuuta kehittämishankkeista ja muun muassa kunnan nettisivujen kehittämisestä ja tiedottamisesta.

6.1 Sivistystoimen hallinto

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Sivistystoimen hallinto on hajautettu malli. Varsinaisesti sivistystoimen hallintoon kuuluu vain sivistysjohtaja, joka on myös lukion rehtori ja kirjastonjohtaja. Hallinnon tehtäviä on hajautettu rehtoreille ja koulusihteerille; yleishallinnon puoli huolehtii koulutoimen, kirjaston ja vapaa-ajan yleishallinnosta yhteistyössä sivistysjohtajan kanssa. Varhaiskasvatuksesta kunnan vastuulle kuuluvat erityisesti kiinteistöt, ruokapalvelun työntekijät ja elintarvikkeet; varhaiskasvatuksen henkilökunnasta vastaa Kauhavan kaupunki.

Toiminnalliset tavoitteet:

Hallinto on vastuussa ja seuraa taloutta käyttöpuolella ja hankkeissa. Kunta on mukana Lappajärven ja Järvi-Pohjanmaan yhteisessä Lasten, nuorten ja lapsiperheiden palveluiden johtamisverkostossa, joka on samalla alueen Lape-ohjausryhmä. Yhteistyötä Järvi-Pohjanmaan kanssa kehitetään niin sote-palveluissa kuin oppilashuollossakin. Varhaiskasvatuspalveluiden siirtoa elokuussa 2022 Kauhavalta Alajärven kaupungin tuottamaksi valmistellaan. Yhteistyömalli muuttuu

jonkin verran, mutta toiminnassa ei tule juurikaan muutoksia. Siirtoprosessissa sivistystoimi ja kunnan hallinto-osasto tekevät yhteistyötä. *Eli Tarja ja Päivi ;)*

Vuonna 2022 varaudutaan edelleen koko sivistystoimessa vallitsevan covid-19-epidemian ennaltaehkäisyyn ja tartuntojen kartoittamiseen ja rajaamiseen. Henkilökuntaa, oppilaita ja oppilaiden koteja ohjeistetaan säännöllisesti THL:n ja muiden viranomaisten suosittamien toimintamallien käyttämiseen. Kouluilla on varautumissuunnitelmat erilaisia pandemiatilanteita varten ja ne pitävät yllä etäopetusvalmiutta.

Vuoden 2022 kunnan investointirahoihin varataan määrärahat liikuntahallin rakentamiseen sekä koululiikunnan varustamiseen. Urheilukentän investointeihin kuuluvat hyppypatjan ja maalien uusiminen. Kirjastoa kehitetään ja määrärahan varataan palvelumuotoiluun ryhmätyöskentelytilan rakentamisena.

Suunnitelmavuodet 2023 - 2024:
Koulujen henkilöstön sekä tukipalveluiden henkilöstön määrä on koko ajan tarkastelun alla. Kouluverkko on kriittisessä vaiheessa kiinteistöjen kunnon takia. Rantakankaan koulusta on tehty päätös, että se siirtyy yhteiskoululle elokuussa 2023. Siirto valmistellaan huolella ja koulukuljetusten taso tarkistetaan erityisesti Rantakankaan koulun oppilaaksiottoalueella.

Tavoitteet	**Mittari**	**Tavoitetaso**
Liikuntahalli	Uusi halli valmistunut; käyttöaste saadaan ensimmäisen vuoden aikana 60 %:iin, seuraavana vuonna 80 %:iin	Kunnassa on jälleen toimiva ja kattava liikuntatila koulujen, yhdistysten, järjestöjen ja kuntalaisten käyttöön.
Varhaiskasvatuspalveluiden järjestämissopimus uuden palvelun tuottajan kanssa	Henkilökunta on tyytyväinen palveluiden siirtoon	Palveluiden siirto uudelle toimijalle tehdään hallitusti ja toimivasti

6.2 Esi- ja perusopetus

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:
Lappajärvellä esi- ja perusopetusta annetaan Yhteiskoululla sekä Länsirannan ja Rantakankaan kouluilla. Yhteiskoululla opetusta on 0.-9. luokilla ja esikouluryhmät ovat omina opetusryhminä. Länsirannan ja Rantakankaan kouluilla opetusta järjestetään 0.-6. luokilla ja esikoululaiset ovat yhdysluokassa 0.-2. Perusopetuksessa

noudatetaan paikallista opetussuunnitelmaa, jonka pohjana on yhteinen etelä-pohjalainen opetussuunnitelma. Maakuntakohtaisia päivityksiä tulee joka lukuvuosi ja tarvittaessa päivitetään paikallista opetussuunnitelmaa. Kunta vastaa suurimmasta osasta koulukuljetuksia omana bruttoliikenteenä. Koulun keittiö toimii valmistuskeittiönä, josta ateriat lähtevät koulukeskuksen lisäksi kyläkouluille sekä uutena palveluna myös varhaiskasvatuksen yksiköihin; tämä viimeisin muutos tapahtui syksyllä 2021.

Toiminnalliset tavoitteet:
Lukuvuosi 2021-2022 on esi- ja perusopetuksessa aikaisempiin vuosiin verrattuna ennakolta vähemmän muutoksia sisältävä. Yhteiskoulun osalta opetusjärjestelyjä lähdetään vakiinnuttamaan uusissa koulutiloissa, joissa saatiin viettää jo vuosi 2021. Tiloista ja toiminnasta on kertynyt kokemusta ja toimintoja pyritään vakiinnuttamaan vastaamaan uutta toimintaympäristöä. Lukuvuoden aikana on tarkoitus kehittää omaa toimintaa niin, että kaikki uudet mahdollisuudet tilojen ja esim. tvt-laitteistojen osalta hyödynnetään. Opettajien koulutuksessa yhtenä painopisteenä on tvt-laitteistojen ja pedagogisten ratkaisujen koulutus. Myös kouluarkeen liittyvät rutiinit, ruokailut, välitunnit jne. muovautuvat valmiiksi. Yhteiskoulun opettajien tiimijako on uusittu edellisen lukuvuoden aikana vastaamaan uutta toimintaympäristöä ja tiimityöskentely jatkaa samoilla kokoonpanoilla kuluvan lukuvuoden.

Perusopetuksesta on jäänyt avoimeksi kaksi opettajan virkaa: osa-aikainen kotitalousopettajan virka ja luokanopettajan virka. Molemmat ovat täyttämättä ja tullaan suurella todennäköisyydellä lakkauttamaan. Luokanopettajalle ei ole tarvetta millään koululla ja kotitalousopetus ostetaan toiselta kunnalta.

Rantakankaan ja Länsirannan koulujen osalta toiminta on palannut samalle tasolle kuin ne ovat olleet ennen sisäilmaongelmien väistöratkaisuja. Molemmilla kouluilla on vain oman oppilaaksiottoalueen oppilaita, eikä oppilaita siirry keskustan alueelta. Opetusjärjestelyt perustuvat yhdysluokkaopetukseen 0.-2. sekä 3.-6. ryhmittelyllä ja kouluilla työskentelee kaksi luokanopettajaa/koulu sekä koulunkäynninohjaaja. Kiertävä erityisopettaja sekä kielten opettajat hoitavat osan opetustunneista.

Rantakankaan koululla pääosa luokkaopetuksesta järjestetään liikuntasalissa, joka on jaettu kahteen suurempaan luokkatilaan sekä erityisopetustilaan. Sekä Rantakankaan että Länsirannan koulun osalta koulutilojen kuntoa tulee seurata jatkuvasti. Valtuusto on tehnyt päätöksen, että Rantakankaan koulu toimii koulun liikuntasalissa 31.7.2023 asti ja siirtyy yhteiskoululle; tällöin Rantakankaan koulun oppilaat mahtuvat uuden yhteiskoulun osastojen 0.-2. ja 3.-6. opetustiloiksi tarkoitettuihin tiloihin.

Oppilasennusteet sivukouluilla:

Rantakangas		Länsiranta
2022-23	29 opp.	29 opp.
2023-24	31 opp.	29 opp.
2024-25	28 opp.	29 opp.
2025-26	20 opp.	24 opp.

Kevään 2022 aikana tarkistetaan Rantakankaan koulun ja yhteiskoulun yhteiset oppilasmäärät ja opetusryhmien koko sekä lukumäärä ja suunnitellaan oppilaiden siirtyminen yhteiskoulun tiloihin. Samalla käynnistetään koulukuljetuksien tarkastelu etenkin pienempien oppilaiden kohdalla.

Vuonna 2022 jatketaan perusopetuksen hankkeita, jotka ovat alkaneet syksyllä 2021 ja joilla on merkittävä rooli ja resurssipanostus koulutyöhön. Valtion korona-avustusta oppimisvajeiden kaventamiseksi on käytössä vuoden 2022 ja sillä järjestetään lähinnä tukiopetusta sekä lisätään erityisopetuksen tunteja, avustusta käytetään myös samanaikaisopetukseen. Uusia hankkeita ovat 7.-9.-luokkalaisille suunnattu Lukutaito-hanke sekä Harrastaminen Suomen malli –hanke, joka yhdessä Kerho-hankkeen kanssa luo lapsille ja nuorille useampia tilaisuuksia kokeilla erilaisia harrastamisen muotoja. Yhteistyötahoina harrastamis- ja kerhohankkeessa on Järvilakeuden kansalaisopisto ja 4H-Lappajärvi.

Karvalan kylä viettää 400-vuotisjuhlia vuonna 2022. Ensi vuonna Karvalassa tulee täyteen myös 100 vuotta koulutusta: Karvalan koulu on perustettu 1922. Tätä muistetaan syyslukukaudella 2022 Länsirannan koululla.

Suunnitelmavuodet 2023 – 2024:
Teknologian lisääminen opetuksessa ja sen käyttö pedagogisesti on tulevaisuuden haaste, johon kouluilla tartutaan.

Tavoitteet	**Mittari**	**Tavoitetaso**
Yhteiset toimintaperiaatteet koko perusopetuksessa	Opetustyötä ohjaavien suunnitelmien, laitteistojen ja pedagogisten ratkaisujen yhteneväisyys	Kaikilla kouluilla samat toimintaperiaatteet. Mahdollistaa oppilaiden sujuvan siirtymisen yläluokille sekä kouluverkon tiivistyessä helpottaa yhdistymisiä.
Uusien tilojen ja laitteistojen täysimääräinen hyödyntäminen	Opetushenkilöstön ja oppilaiden taitotaso	Opetushenkilöstön ja oppilaiden taitotasojen tasoittaminen ja kehittäminen korkeammalle tasolle
Opiskelijahuollon käsikirja	Uusi käsikirja ja lomakkeet	Opiskeluhuollon käsikirjan kunta- ja oppilaitoskohtainen osuus yhdistetään ja tiivistetään ajantasaiseksi. Samalla uudistetaan lomakkeistoa.

6.3 Peruskoulujen yhteinen ja muu toiminta

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Yhteiseen toimintaan kuuluu koulutoimessa järjestettävä erityisopetus sekä muu yhteinen toiminta, joista tärkeimpiä ovat koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut. Erityisopettajia on kolme sekä yksi JOPO-ohjaaja. Koulunkäynninohjaajia käytetään opetuksen tukena oppitunneilla, aamu- ja iltapäivätoiminnassa sekä esikoululaisten hoidossa. Yhteiskoululla toimii luokkien 7.-9. joustavan perusopetuksen ryhmä eli ns. JOPO-luokka.

Toiminnalliset tavoitteet:

Tavoitteena on koko perusopetuksen toimintojen tuottaminen laadukkaasti ja korkealla tasolla. Tähän pyritään ammattitaitoisen ja oikein resurssoidun henkilöstön avulla. Erityisopetus toimii lukuvuoden ajan kolmen opettajan voimin, joista yksi toimii kiertävänä erityisopettajana. Erityisopetuksen tavoitteena on paitsi tehostetun ja erityisen tuen antaminen oppilaille myös ohjata ja neuvoa perusopetuksen opettajia sekä ohjata tukea tarvitsevia oppilaita myös muiden tukipalveluiden piiriin.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan resursseja lisättiin syksyllä 2021 yhteiskoulun osalta, jotta työvuorojen ja hoitoaikojen rytmitys toimisi sujuvammin ilman henkilöstön ylikuormittumista. Kuluvan lukuvuoden aikana aamu- ja iltapäivätoiminnoissa toiminnallisissa tavoitteissa voidaan paneutua enemmän toiminnan monipuolistamiseen. Sivukoulujen osalta aamu- ja iltapäivätoiminnoissa on vähemmän osallistujia kuin aiemmin ja palvelua tuotetaan koulunkäynninohjaajien voimin ja Länsirannalla yhteistyössä varhaiskasvatusyksikön kanssa.

Yhteiskoululla toimii lukuvuoden ajan perusopetukseen valmistavan opetuksen ryhmä, jonka toteutuksessa käytetään yhteistä opettajaa Alajärven kanssa. Valmistavan opetuksen tavoitteena on tukea oppilaan integroitumista normaaliin opetusryhmään sekä auttaa erityisesti suomen kielen kehittymistä.

Kouluilla on enenevissä määrin oppilaita, joiden ongelmat eivät ole pelkästään opillisia ongelmia. Keskittymiskyky ja pettymyksen sietokyky ovat selvästi laskeneet oppilailla; kouluihin tulee koko ajan enemmän pieniä lapsia, joilla ei ole edellä mainittujen taitojen lisäksi välttämättä juurikaan vuorovaikutustaitoja. Sivistystoimeen pyritään rekrytoimaan lasten psykiatrinen sairaanhoitaja ja tätä varten varataan määrärahat.

Koulupsykologipalvelut joudutaan vielä ostamaan ostopalveluna. Niiden saatavuus tulevaisuudessa pyritään varmistamaan yhdessä kuraattoripalveluiden saatavuuden kanssa vuoden 2021 ja 2022 aikana tehtävässä sote-rakenneuudistustyössä. Koulukuraattori- ja psykologipalvelut ovat sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen (HE 241/2020 vp) ehdotusten mukaisesti jatkossa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. Eduskunta hyväksyi esityksen 23.6.2021.

Suunnitelmavuodet 2023 – 2024:

Valmistelutyötä uuden Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen alkamiseen 1.1.2023 on tehty jo vuosi 2022. Lappajärven kuntaa ja koulutoimea valmistelu ja uuden hyvinvointialueen alkaminen koskettaa siten, että koulukuraattori siirtyy hyvinvointialueen työntekijäksi; toimipisteeksi tulee varmistaa Lappajärven kunnan

koulukeskus, jotta palvelu ei karkaa ja säilyy helposti saatavilta. Hyvinvointialueen alkaessa toiveet koulupsykologipalveluiden saamisesta ovat korkealla, koska alue huolehtii niin kuraattori- kuin psykologipalveluista ja koko maakunnan alue toivotaan otettavan kattavasti huomioon. Yksi valtakunnallisen sote-uudistuksen painopisteistä on edellä mainittuihin palveluihin liittyen toiminnan painotuksen siirtäminen raskaista palveluista ehkäisevään ja ennakoivaan työhön.

Tavoitteet	Mittari	Tavoitetaso
Kuraattoripalveluiden säilyminen	Palvelun laajuus hyvinvointialueen suunnitelmassa 1.1.2023 alkaen	Kuraattoripalvelut suunniteltu niin, että kunnassa säilyy 5 pv/ viikko
Koulupsykologipalveluiden saaminen	Palvelun laajuus hyvinvointialueen suunnitelmassa 1.1.2023 alkaen	Vähintään koulututkimuksiin tarvittava resurssi varattuna Lappajärven käyttöön

6.4 Lukiokoulutus

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Lukion tehtävä on tarjota laadukasta toisen asteen yleissivistävää koulutusta, joka antaa opiskelijoille hyvät oppimisedellytykset ja -tulokset sekä jatko-opintomahdollisuudet. Lukio tekee laajaa yhteistyötä eri toisen asteen toimijoiden kanssa niin paikallisesti, alueellisesti, valtakunnallisesti kuin kansainvälisestikin. Geolukio tarjoaa opintoja erityisillä luonnontieteellisellä linjalla.

Toiminnalliset tavoitteet:

Geolukion brändiä luodaan edelleen muuttamalla tiloja sekä panostamalla nettisivuihin sekä sosiaaliseen mediaan. Lukiolle luodaan myös englanninkieliset nettisivut. Opiskelijarekrytointiin panostetaan edelleen vuoden 2020 hyvien kokemusten siivittäminä. Opiskelijoille tarjottavia etuja kehitetään edelleen tai niitä tuodaan vielä lisää.

Opiskelijahuollon kehittäminen on lukuvuoden 2021-2022 keskiössä. Opiskelijahuollon käsikirja päivitetään sekä luodaan ja päivitetään lukion opiskelijahuollon lomakkeita. Tässä tehdään yhteistyötä perusopetuksen kanssa, koska opiskelijahuollan käsikirja koostuu yhteisestä kuntakohtaisesta osuudesta, jota täydentää koulukohtaiset osiot.

Opiskelijahuollon kehittämisen lisäksi panostetaan opiskelijoiden hyvinvointiin; tavoitteena on opiskelijoiden jaksamisen ja keskittymisen tukeminen sekä heidän osallisuuden lisääminen.

Suunnitelmavuodet 2023 - 2024:

Kansainväliset hankkeet ja projektit pyritään saamaan takaisin lukiokoulutukseen pandemian jälkeen.

Tavoitteet	Mittari	Tavoitetaso
Opiskelijahuollon käsikirja	Uusi käsikirja ja lomakkeet	Päivitetään niin kuntakohtainen kuin lukiokohtainenkin opiskeluhuoltosuunnitelma. Samalla uudistetaan lomakkeistoa.
Englanninkieliset nettisivut	Uudet sivut	Englanninkielisistä nettisivuista tehdään oma kokonaisuutensa, ei vain olemassa olevien kääntämistä
Opiskelijoiden edut	Edut on tarkistettu ja päivitetty sekä luotu 1-2 uutta etua.	Tehdään Lappajärvelle opiskelemaan tuleminen houkuttelevaksi.

6.5 Ammatillinen ja muu koulutus

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Lappajärven kunta on mukana Järviseudun ammatti-instituutissa eli Jamissa yhtenä omistajakuntana. Muut kunnat ovat Evijärvi, Vimpeli, Alajärvi ja Kauhava. Uudeksi omistajakunnaksi tuli syksyllä 2021 Alavus. Jamin tiloissa Sedu järjestää myös lähihoitaja-koulutusta.

Lappajärven kunta ostaa musiikkiopistopalvelut Härmänmaan musiikkiopistolta ja on mukana Järvilakeuden kansalaisopiston kannatusyhdistyksessä, jonka kautta järjestetään eri-ikäisten vapaa-ajan ohjattua toimintaa. Järvilakeuden kansalaisopiston järjestää myös teatteritaiteen perusopetusta lapsille ja nuorille yleisen oppimäärän mukaan.

Toiminnalliset tavoitteet: ***vielä vanhaa tekstiä v. 2021 talousarviosta***

Kunta ja koulut tarjoavat opistoille tilat, joissa toimia. Härmänmaan musiikkiopisto tarjoaa ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää opetusta, joka antaa hyvän pohjan musiikin elinikäiseen harrastamiseen ja itseilmaisuun. Opetus antaa valmiuksia myös musiikin ammattiopintoihin. Härmänmaan musiikkiopisto on vuonna 2022 mukana kulttuurikasvatussuunnitelman toimeenpanossa sekä laajentaa yhteistyötä perusopetuksen sekä mahdollisuuksien mukaan varhaiskasvatuksen kanssa.

Vuonna 2021 Järvilakeuden kansalaisopisto (tiedot vielä saamatta).

6.6 Kirjastotoimi

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Kirjaston toiminta-ajatuksena on tarjota kuntalaisille tasapuolisesti tietoa, virkistystä, elämyksiä, ammattitaitoisen henkilökunnan palvelut sekä tilat ja kokoelmat opiskeluun ja tapahtumien järjestämiseen.

Toimipaikkana on kirjasto, joka on auki viitenä arkipäivänä viikossa. Omatoimikirjasto on käytettävissä rekisteröityneille asiakkaille ma-su klo 7-21 silloin kun henkilökunta ei ole paikalla.

Toiminnalliset tavoitteet:
Tavoitteena on tarjota tasapuoliset kirjastopalvelut kaikille asiakkaille. Kirjaston tarjoama omatoimiaika on lisännyt aukioloaikaa ja siten saavutettavuutta. Vuoden 2022 aikana on tarkoitus kehittää edelleen yhdessä koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa suunniteltua kirjastopalveluiden vientiä kyläkouluille ja varhaiskasvatukseen. Myös kirjaston vieressä olevan yhteiskoulun ja lukion kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä.

Kirjastoon saadaan erillinen ryhmätyötila opiskelijoiden, kansalaisopiston ja muiden ryhmien käyttöön. Tämä on osa kirjaston uutta palvelumuotoilua, jolla halutaan tarjota asiakkaille kirjaston monipuolisempaa käyttöä.

Suunnitelmavuodet 2023–2024
Vuoden 2021 aikana tehty henkilöstömitoitus saadaan pysyväksi ja toimivaksi. Pyritään pitämään yllä kirjaston kulttuuritoiminta näyttelyineen ja tapahtumineen. Iäkkäiden asiakkaiden kirjastopalvelujen saanti selvitetään.

Tavoitteet	**Mittari**	**Tavoitetaso**
Kirjaston käytettävyyden monipuolistaminen	Ryhmätyöskentelytilan rakentaminen	Kirjastossa on lukusalin ja näyttelytilan lisäksi erillinen työskentelytila, jossa keskusteleva työskentely on mahdollista.
Palvelujen järjestäminen kyläkouluille ja päiväkodille	Toiminta käynnissä, koululaisten kirjalainaukset lähelle samaa tasoa kuin kirjastoauton kulkiessa.	Erityisesti sivukylien oppilaille tarjotaan kirjastopalveluja ja samalla myös kirjavinkkausta

Tilasto kirjastotoimesta:

	2016	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Kokoelma	61 010	63 436	60 227	61 098	60 709
Lainat	51 872	48 885	51 525	48 205	36 682
Käynnit	39 542	39 839	39 992	38 812	30 788
Aukiolotunnit	2 399	2 137	3 783	4 760	3591

Lähetetyt kaukolainat	7	4	2	-	-
Lainoja / asukas	16,13	15,39	16,41	15,66	12,24
Näyttelyt*	20	18	21	22	15
Tapahtumat*	29	37	32	24	7

Omatoimikirjasto otettiin käyttöön kesäkuussa 2018.

6.7 Vapaa-aika

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Vapaa-aikatoimen tehtävä on valvoa kuntalaisten oikeutta yhdenvertaiseen osallistumismahdollisuuteen ja turvata asiakkaiden lakisääteisten palveluiden toteutuminen ja tuottaminen huomioiden liikunta-, nuoriso ja kulttuurilait. Vapaa-aikapalveluiden tavoite on asukkaiden kokonaisvaltainen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, kehittäminen ja arviointi. Liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalveluilla vaikutetaan yksilön ja yhteisön terveyteen ja hyvinvointiin. Vapaa-aikapalvelut tekevät aktiivisesti henkistä ja fyysistä olosuhdetyötä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi kehittämällä palveluinfrastruktuuria sekä avustamalla yhdistyksiä ja järjestöjä kuntalaisten hyvinvointia ja elämänlaatua edistävään toimintaan.

Vapaa-aikapalvelut tunnistavat toiminnassaan kaksi eri asiakasrajapintatasoa: omaehtoiseen osallistumisen ja hyvinvoinnin ylläpitämiseen kannustava taso sekä omaehtoista osallistumista ja hyvinvointia ylläpitävä taso. Kannustavan tason toiminta kohdentuu asiakasryhmille, jotka eivät ole aktiivisesti hyvinvointipalvelujen parissa – kohderyhmän viestiminen, palveluiden järjestäminen ja fyysinen ja sosiaalinen aktivointi. Ylläpitävän tason toiminta kohdentuu asiakasryhmille, jotka ovat aktiivisia palvelunkäyttäjiä tai tätä toimintaa ylläpitäviä yhteisöjä tai järjestöjä – avustukset ja palkitsemiset, fyysisen ja henkisen palveluinfran ylläpitäminen ja kehittäminen (liikuntapaikat, harrastetilat tai sidosryhmäyhteistoiminta).

Toiminnalliset tavoitteet:

Vapaa-aikapalveluiden kaikki toimialat kulttuuri-, nuoriso- sekä liikuntapalvelut tähtäävät siihen, että yhteisöllisen ja yksilöllisen hyvinvoinnin merkitys ja tietoisuus kasvavat kunnassamme. Vapaa-aikapalvelujen tavoitteena on järjestää osallistavaa toimintaa tukien fyysistä ja sosiaalista aktiivisuutta sekä osallisuutta kaikenikäisillä sosioekonomisesta asemasta riippumatta. Vapaa-aikapalveluiden tavoitteena on huomioida eri asiakassegmenttien tarpeita ja vastata näiden tarpeisiin riittävällä tasolla.

Liikuntapalvelut 2022:

Liikuntapalvelut digitalisoivat palveluitaan vuoden 2022 aikana. Digitalisoitaviin palveluihin kuuluu muun muassa liikuntapaikkojen ja virkistyskohteiden sähköinen karttapalvelu, luontoreittien digitalisoiminen Outdoor Activy –palveluun, sähköisen verkkomaksupalvelun yhdistäminen sähköiseen varauskalenteri Timle –palveluun. Palveluiden digitalisoimisen lisäksi liikuntapalvelut käynnistävät elintapaohjauksen palvelumallin yhteistoiminnassa Vimpelin kunnan sekä Hotelli Kivitipun kanssa alueellisen elintapaohjauksen –mallin mukaisesti. Vapaa-aikapalvelut ovat edustettuna liikuntahallin rakennustoimikunnassa ja yksi kriittisin vuoden 2022

tavoitteista saada uusi palveluinfra käyttäjätasolle tehokkaasti käyttöön huomioiden tilojen varaukset, hinnoittelun sekä ennakkotiedottamisen.

Nuorisopalvelut 2022:
Nuorisopalvelut tulee lisäämään osallistavaa toimintaa ja lisäämään nuorten vaikuttamismahdollisuuksia. Nuorisofoorumitoiminnasta nimetään jäsenet maakunnalliseen Nuorisovaltuustoon ja tätä kautta lisätään alueellista ja maakunnallista vaikuttamista. Nuorisopalvelut jatkavat tilatoiminnan kehittämistä ottamalla nuorten mielipiteet huomioon hankintoja ja kehittämistä tehtäessä. Nuorisopalvelut lisäävät yhteistoimintaa Etsivän nuorisotyön kanssa nuorten työleirin muodossa, tästä saatiin hyvä kokemus vuoden 2021 aikana.

Kulttuuripalvelut 2022:
Kulttuuripalveluiden tärkein yksittäinen kokonaisuus 2022 vuodelle on ottaa suunnitteilla oleva kulttuurikasvatussuunnitelma käyttöön. Käyttöönoton yksi keskeisin teema on myös arvioida kulttuurikasvatussuunnitelman käyttöönottoa eri sidosryhmien kesken, jotta suunnitelman toteuttaminen olisi saumatonta sekä kohderyhmälle soveltuvaa toimintaa. Kulttuuripalvelut aloittavat kulttuurihyvinvointisuunnitelman tekemisen vuoden 2022 aikana.

Kanavapuiston esteetön kulttuuriluontopolku - luonnosta hyvinvointia, kulttuuria ja matkailua –hanke valmistuu vuoden 2022 kesäkuun loppuun mennessä. Uuden virkistys- ja kulttuurikohteen käyttöönotto sekä sen viestintä sekä virkistyskohteen jatkokehittämisen suunnitelma ovat myös vuoden tavotteita. Vuoteen kuuluu myös lasten teatteritoiminnan käynnistäminen yhteistyössä Lappajärven Kesäteatteri Oy:n, Kulttuuriyhdistys Karikon sekä Järvilakeuden Kansalaisopiston kesken.

Suunnitelmavuodet 2023 - 2024:
Elintapaohjauksen toimintamallin vakiinnuttaminen sekä tehdä toiminnasta kehittämishanke, jonka tavoitteena lisätä hyvinvointiteknologiaa osana palveluita sekä luoda palveluun ohjausmallia yhteistyössä sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa huomioiden vaikuttava kehittäminen.

Tavoitteet	**Mittari**	**Tavoitetaso**
Luontoreittien ja virkistyskohteiden digitalisoiminen	Montako reittiä on digitalisoitu	Tärkeimmät kohteet ja reitit saadaan digitalisoitua (huomioiden Kraatterijärven Geopark rajapinta)
Elintapaohjauksen palvelumalli	Montako ihmistä palveluun ohjautuu Sote-palveluista Palvelukysely, jolla mitataan palvelun vaikuttavuutta	Talousarvioon on mitoitettu palvelu 40 asiakkaalle – tavoitteena on saada 50 % varatuista asiakaspaikoista käyttöön

		Onko palvelumallilla ollut vaikutusta yksilön koettuun hyvinvointiin – raportointi ja analysointi vaikuttavaa kehittämistä varten

6.8 Varhaiskasvatus

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus:

Lappajärven kunta on ostanut varhaiskasvatuspalvelut 1.8.2014 lähtien Kauhavan kaupungilta. Kauhava vastaa henkilöstöstä, tarvittavista atk-ohjelmista ja hankkii lasten hoidossa, kasvatuksessa ja opetuksessa tarvittavat materiaalit ja välineet hoitopaikkakohtaisen määrärahan puitteissa. Lappajärven kunnan vastuulla on kiinteistöt, siivous, ruokahuolto ja irtaimisto.

Toiminnalliset tavoitteet:

Lappajärvellä päiväkoti Ullanlinna on vuoden 2016 alusta ollut kolmeosastoinen päiväkoti. Vuosien 2014-2016 tavanomaista suuremman syntyvyyden aiheuttaman lisääntyneen päivähoitotarpeen vuoksi 1.10.2017 perustettiin päiväkodille uusi osasto Kastehelmet. Tämän ryhmän tarpeellisuutta arvioidaan vuosittain. Elokuussa 2021 Kastehelmissä aloitti 13 lasta, muilla osastoilla jäi muutamia paikkoja avoimeksi. Avoimet paikat tulevat toimintavuoden aikana täyttymään viimeistään alkuvuodesta 2022. Kaksi lastenhoitajan pätevyyden omaavaa omassa kodissaan työskennellyttä perhepäivähoitajaa siirtyi elokuun 2021 alussa määräajaksi Ullanlinnaan ja Länsirannan ryhmikseen.

Ryhmäperhepäiväkodeista jatkavat Itämuksula ja Länsiranta, jotka osaltaan hoitavat koulujen kanssa sivukoulujen aamu- ja iltapäivätoimintaa. Itämuksula jatkaa yksityiseltä toimijalta vuokratuissa tiloissa koko vuoden 2022. Molemmissa ryhmiksissä hoidetaan myös osaksi koulun ap/ip- toiminnan ulkopuolelle jääviä aamun varhaisia ja iltapäivän myöhäisiä tunteja. Omassa kodissaan työskenteleviä perhepäivähoitajia on yksi.

Vuoden 2022 aikana vahvistetaan ja kehitetään varhaiskasvatussuunnitelmatyötä. Lapsille laaditaan omat varhaiskasvatussuunnitelmat, joita arvioidaan tarvittaessa vuoden aikana.

Päiväkodin henkilöstö on osallistunut Ihmeelliset Vuodet -ryhmänhallintakoulutuksiin vuoden 2020-2021 aikana. Se on ohjelmakokonaisuus, jolla ennalta ehkäistään käytöshäiriöitä ja tuetaan oirehtivia lapsia, heidän perheitään sekä lasten ja perheiden kanssa työskenteleviä sosiaali-, terveys- ja kasvatusalan ammattilaisia. Ohjelman tavoitteena on parantaa lapsiryhmän sosiaalisia taitoja käyttämällä positiivisia ryhmänhallintakeinoja. Vuoden 2022 aikana koulutus jalkautetaan kasvattajatiimeihin ja lapsiryhmiin kehittämistehtävien avulla.

Vuoden 2022 elokuussa palvelun tuottajaksi tulee muuttumaan Kauhavan kaupungin sijasta Alajärven kaupunki ja sivistyspalvelut. Siirtymisen valmistelu on aloitettu jo keväällä 2021, päätös siirtymisestä on tehty elokuussa 2021. Siirtymiseen liittyvät valmistelut jatkuvat vielä kevätkauden 2022. Samalla määritellään Lappajärven kunnan haluama palvelutaso mm. varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluissa. Työntekijät siirtyvät vanhoina työntekijöinä uudelle työnantajalle. Palveluntuottajan siirto halutaan tehdä niin, että sekä työntekijät että varhaiskasvatuspalveluiden asiakkaat eli perheet ovat tyytyväisiä siirtoprosessiin.

Suunnitelmavuodet 2023 - 2024:
Ryhmäperhepäiväkotien säilyminen on erittäin tärkeää sivukylien perheille, joiden työmatkat suuntautuvat naapurikuntiin (mm. Kauhava, Alajärvi, Soini, Vimpeli). Ryhmisten toiminnalla toteutetaan varhaiskasvatuslain vaatimus, jonka mukaan varhaiskasvatusta on pyrittävä järjestämään lähellä palvelun käyttäjiä. Länsirannan ryhmis hoitaa yhdessä koulun kanssa esikoululaisten ja alkuopetuksen oppilaiden aamu- ja iltapäivätoimintaa.

Tavoitteet	**Mittari**	**Tavoitetaso**
Suunnitelmallinen varhaiskasvatus	Varhaiskasvatussuunnitelmat ovat ajantasaiset.	Suunnitelmallinen lapsen yksilölliset tarpeet huomioonottava varhaiskasvatus. Ammattitaitoinen henkilökunta.
Ihmeelliset Vuodet-ryhmänhallintakoulutusten tuominen käytännön lapsiryhmätyöskentelyyn ja toimintaan	Kasvattajatiimien keskinäinen perehdyttäminen ja kehittämistehtävien tuominen käytäntöön.	Positiiviset ryhmänhallintakeinot käytössä tukemassa lasten sosiaalisten taitojen kehittymistä.